

İLKOKUL BİRİNCİ SINIF UYUM VE HAZIRLIK PROGRAMI'NIN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

*Nurtaç ÜSTÜNDAĞ**

*Adil TÜRKOĞLU***

Öz

Bu çalışmanın amacı; İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Bu amaçla karma yöntemden yararlanılmış, nicel ve nitel veri toplama teknikleri birlikte kullanılmıştır. Aydın ili ve ilçe merkezlerinde yer alan ilkokullarda görev yapan toplam 307 öğretmene anket uygulanmış, ayrıca 15 öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Nicel verilerden elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin Uyum ve Hazırlık Programı'nın kazanım, içerik, öğrenme öğretme süreci ve değerlendirme boyutlarına ilişkin olumlu görüşte oldukları ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmenlerin, programın boyutlarına ilişkin maddelere yönelik görüşlerinin büyük bir çoğunluğunun öğretmenlerin cinsiyetlerine ve okuttukları sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmüştür. Nitel verilerden elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin büyük bir kısmının programı uygulamaya başlamadan önce yeterli bilgiye sahip olmadıkları, süreci uzun buldukları, programın öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı ve uygulanabilirliğini düşük buldukları ortaya çıkmıştır. Öğretmenler, fiziki koşulların iyileştirilmesi, öğrencilerin yaş farklarına göre düzenlemeler yapılması, programın süresinin azaltılması konularına dikkat çekmektedir.

Anahtar Sözcükler: *İlkokul birinci sınıf, uyum ve hazırlık, öğretmen görüşleri, program değerlendirme.*

* Arş.Grv. Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, nurtac.ustundag@adu.edu.tr

** Prof.Dr. Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, aturkoglu@adu.edu.tr

EVALUATION OF THE PRIMARY SCHOOL FIRST GRADE ORIENTATION AND PREPARATION CURRICULUM ACCORDING TO TEACHERS VIEWS

Abstract

The aim of this study is evaluating the Primary School first grade orientation and preparation program according to views of the teachers. The study was designed the mixed method, qualitative and quantitative data collection techniques were used together. A questionnaire was conducted to 307 teachers who are working at primary schools in province and district centers of Aydın. Also, semi-structured interviews were conducted with 15 teachers. According to the findings obtained from the quantitative data, it's emerged that teachers have favorable opinion about attainment, content, teaching and learning and evaluation process of the program. A vast majority of the views of teachers about the elements of the program do not differ significantly by gender and the grade level. According to the findings obtained from the qualitative data, it's ocured that a vast majority of teachers start to practise the program without having sufficient information. The duration of the program is long, the program does not fit the student's level and is not applicable. The teachers draw attention to the subjects such as; physical conditions of schools, the arrangements that made according to the age differences among students, regulating the duration of the program.

Keywords: *Primary school first grade, orientation and preparation, teachers view, curriculum evaluation.*

1. GİRİŞ

Eğitim kademelerinin tümünde okula başlama farklı ve yeni deneyimler içermesi bakımından heyecan verici bir süreçtir. Bu sebeple her çocuk okula başlama sürecinde bir uyum dönemine ihtiyaç duyabilmektedir. Okula uyum, her çocuğun bireysel olarak okul ortamının belirli sosyal ve akademik beceriler ile başa çıkabilme yeterliliğine sahip olmasıyla ilgilidir (İnal, 2010). Ancak, okula uyum sağlama konusunda, her çocuk aynı beceriye sahip değildir. Okul öncesi eğitim kurumuna giden çocukların, okula daha kısa sürede uyum sağlaması beklenir (Bilgili, 2007). Dockett ve Perry (2002), çocukların okula hazır

bulunuşluğunda bireysel gelişiminin önemli olduğunu ancak, çocukların çevresinin yani; aile, toplum, kültür, okulun beklentileri gibi etmenlerin okula hazır bulunuşluklarını etkilediğini belirtmektedir. İlkokula başarılı bir başlangıç çocukların duygusal, fiziksel ve zihinsel gelişimleri açısından yeterli düzeye gelmesi ile sağlanabilir (Dereli, 2012). Çocukların gelişim hızlarına uygun, birbiriyle uyumlu ve birbirini destekleyen ortamlarda gerçekleşen yaşantılar, onlardaki gizli gücü en üst sınıra kadar çıkarabilmek için temel koşuldur (Oktay, 2013). Okullarda çocuklar için uygun fiziki ortamların sağlanması, ders programlarının uygun hale getirilmesi, öğretmen tutumları, öğretmen veli işbirliğinin sağlanması da çocukların hazır oluşunda etkilidir (Oktay, 2013). Çocukların ilkökul döneminde girecekleri çevreye hazırlanması, bireysel özelliklerine göre yönlendirilmesi ve gerekli çevresel düzenlemelerin yapılması çocukların olumsuz deneyimler yaşamasına engel olacaktır (Kutluca-Canbulat ve Tuncel, 2012).

Bilir'e (2005) göre okula yeni başlayan çocukların bir kısmının, okuma ve yazma öğrenmek için gerekli fiziksel, duygusal ve sosyal olgunluğa henüz erişmemiş olabileceği düşünülerek ilkökula yeni başlayan çocuklar için bir hazırlık çalışması yapılması gerekir. Bu çalışma, öğrencilerin özellikleri ve yaşadıkları sorunlara göre düzenlenerek, bir plan çerçevesinde yapılmalıdır. Başlangıçta okul içi faaliyetler oyun tadında verilerek çocukların okul etkinliklerine yavaş yavaş geçmesi sağlanabilir. Eğitim sisteminde yapılan düzenlemeler sonucu ilkökula başlama yaşının düşürülmesiyle birlikte küçük yaşta okula başlayan çocukları okula hazırlamak, farklı yaş gruplarında okula kayıt olan ve bir arada eğitim görecek çocuklar için 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere bir okula uyum ve hazırlık süreci planlanmıştır. Bu sürecin okulların başlamasını takip eden 3 ay boyunca devam etmesi öngörülmüştür (Eğitim Reformu Girişimi, 2012). Uyum ve hazırlık çalışmaları adı verilen bu etkinliklerin; ilkökula yeni başlayan öğrencilerin okula, arkadaşlarına, öğretmenine, öğretim

etkinliklerine uyumunu kolaylaştırmak; birinci sınıf derslerine hazırlık çalışmaları yaparak okuma-yazma çalışmalarına temel oluşturmak ve Hayat Bilgisi, Matematik, Görsel Sanatlar, Müzik, Oyun ve Fiziki Etkinlikler derslerindeki kazanımları belli oranda ele almak şeklinde üç temel amacı bulunmaktadır (MEB, 2012).

Yeni hazırlanan programlar, program geliştirme uzmanları açısından teorik olarak uygun görülse de uygulamada başarılı olmayabilir. Bu nedenle, yeni programların uygulamada başarılı olup olmadığının belirlenmesine gereksinim vardır (Aşkar, Paykoç, Korkut, Olkun, Yangın ve Çakıroğlu, 2010). Programdaki aksaklıklar ve eksiklikler giderildikçe diğer bir deyişle program geliştirildikçe eğitimin niteliğinin artması beklenir. Bu nedenle program, niteliği ve etkililiği hakkında karar vermek için çeşitli yöntemlerle program değerlendirme sürecine tabii tutulmaktadır. Özellikle uygulamaya konan yeni bir öğretim programındaki sorunların ve eksikliklerin belirlenmesinde öğretmenlerin görüşlerinin alınması gerekmektedir (Erden, 1998). Bu programın amaçlarının, içeriğinin ve sürecin nasıl gerçekleştiğinin incelenmesi, programda yapılacak yeni düzenlemelere yol gösterici olması bakımından önemlidir. Yeni uygulanmaya başlanan bir program olması sebebiyle yeterli sayıda çalışmanın olmaması, nicel boyutta ele alınan bir çalışmaya rastlanmamış olması nedeniyle bu çalışmanın alanyazına katkı sağlaması beklenmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Öğretmenlerin Uyum ve Hazırlık Programı'nın kazanım, içerik, öğrenme öğretme süreci ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri nelerdir?

- Öğretmenlerin Uyum ve Hazırlık Programı'na ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine ve okuttukları sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Uyum ve Hazırlık Programı'na ilişkin öğretmenlerle yapılan görüşmelerin sonuçları nelerdir?

2. YÖNTEM

Bu araştırmada 2012-2013 eğitim öğretim yılında uygulamaya konan İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi amacıyla karma yöntemden yararlanılmıştır. Teddlie ve Tashakkori (2010) karma araştırmayı; araştırma yöntemleri, verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması süreçlerinde nicel ve nitel yaklaşımların birlikte kullanıldığı araştırma deseni olarak tanımlamaktadır. Nicel ve nitel veri toplama tekniklerinin bir arada kullanıldığı bu araştırma anket ve yarı yapılandırılmış görüşme teknikleri kullanılacak şekilde tasarlanmıştır. Bu araştırmada nicel veriler toplanıp analiz edildikten sonra nitel veriler toplanmış ve analiz edilmiştir. Nicel verilerin analiz edilmesiyle birlikte gerekli olan noktaların araştırmanın nitel kısmında da derinlemesine ele alınmasına karar verilmiş ve nitel bölüm bu doğrultuda şekillenmiştir. Bu nedenle araştırma, verilerin toplanması ve analizi sürecinde sıralı açıklayıcı desene uygun olarak kurgulanmıştır.

2.1. Nicel Veriler İçin Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evreni Aydın ili içerisinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda görev yapan birinci ve ikinci sınıf öğretmenleridir. Ulaşılabilirlik açısından seçilen 7 ilçeyle birlikte Aydın merkezde yer alan Efeler ilçesi örneklem olarak seçilmiş ve ilçe merkezlerindeki ilkokulların tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Anketleri eksiksiz dolduran toplam 307 öğretmen

araştırmanın nicel örneklemini oluşturmuştur. Öğretmenlerden 175'i kadın, 132'si erkektir. 127 öğretmen 21 yıl ve üstü, 77 öğretmen 16-20 yıl arası, 60 öğretmen 11-15 yıl arası, 37 öğretmen 6-10 yıl arası, 6 öğretmen 5 yıl ve altı kıdeme sahiptir. 178 öğretmen 2.sınıf, 129 öğretmen ise 1.sınıf okutmaktadır. Örneklemini oluşturan öğretmenlerin görev yaptıkları ilçelere göre dağılımı Tablo 1.'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları İlçelere Göre Dağılımları

İlçeler	f	%
Çine	29	9,4
Söke	62	20,2
Nazilli	22	7,2
İncirliova	32	10,4
Germencik	28	9,1
Didim	25	8,1
Koçarlı	14	4,6
Merkez	95	30,9
Toplam	307	100

2.2. Nitel Veriler İçin Oluşturulan Çalışma Grubu

Anketlerin uygulandığı merkez ilçedeki okullar maksimum çeşitliliğe uygun olarak belirlenmiştir. 15 öğretmen araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Öğretmenlerin 5'i okul öncesi eğitim almış öğrencilerin ağırlıklı olduğu bir okulda, 6'sı okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin bir arada bulunduğu iki farklı okulda, 4'ü okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin ağırlıklı olduğu bir okulda görev yapmaktadır. Öğretmenlerin 9'u kadın, 6'sı erkektir. 8 öğretmen 2.sınıf, 7 öğretmen 1.sınıf okutmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın nicel verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan öğretmen anketleri aracılığıyla toplanmıştır. Ankette programın dört ögesi olan kazanım, içerik, öğrenme öğretme süreci ve değerlendirme boyutlarına ilişkin toplam 86 soru

bulunmaktadır. Öğretmen anketlerinin geliştirilmesi aşamasında ilk olarak, ilgili alan yazında konunun nasıl ele alındığı ve bu alanda kullanılan veri toplama araçları incelenmiştir. Öte yandan, programı uygulayan sınıf öğretmenleriyle programa ilişkin görüşmeler yapılmıştır. Bu incelemeler sonucunda anket maddelerine ilişkin bir havuz oluşturulmuş ve alan uzmanlarının görüşüne sunulmuştur. 6 eğitim bilimi uzmanı, 3 ölçme ve değerlendirme uzmanı ve 1 dil uzmanından gelen düzeltmeler sonucunda ankete son şekli verilmiştir. İlk olarak 91 maddeden oluşan anketin 30 öğretmenle ön uygulaması yapılmış ve anlaşılmasında zorluk yaşandığı tespit edilen 5 madde anketten çıkarılmıştır.

Nitel veriler ise ilkokul birinci sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın değerlendirilmesine ilişkin öğretmen görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular; programı uygulamaya başlamadan önce yapılan hazırlıklar, programın amaçları, öğrenci seviyesine uygunluğu, süre, materyaller, okulun fiziki koşullarının ve materyallerin uygunluğu, aile katılımı, programın uygulanabilirliği, programın uygulanması sırasında karşılaşılan sorunlar ve öğretmenlerin programın daha etkili hale gelebilmesi için önerilerinden oluşmaktadır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme sorularının hazırlanmasında benzer konularda yapılan araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları incelenmiştir. Bunun yanında araştırmanın nicel boyutunda ortaya çıkan bulgulardan hareketle hangi noktaların derinlemesine incelenmesi gerektiği belirlenmiş, bu kısımlar araştırmanın nitel boyutuna dahil edilerek görüşmelerde ele alınmak üzere yapılandırılmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu iki öğretim elemanından gelen öneriler doğrultusunda yeniden düzenlenmiş ve son halini almıştır. İki öğretmen ile pilot uygulama yapılmış ve herhangi bir sorunla karşılaşılmasıdır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada nicel verilerin analizinde SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır. Anket maddelerinin çözümlenmesinde aritmetik ortalama kullanılmıştır. Programı geçen yıl uygulayan 2.sınıf öğretmenleriyle bu yıl uygulayan 1.sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı ile öğretmenlerin cinsiyetlerinin görüşlerinde anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığı ise ki kare testi ile hesaplanmıştır.

Nitel verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi birlikte kullanılmıştır. Araştırmanın nicel verilerinin çözümlenmesiyle birlikte nitel boyutunda ele alınması gereken noktalara göre temalar belirlenmiştir. Ancak nitel veri analizi sırasında ortaya çıkan bir takım farklı temalar da araştırmaya dahil edilmiştir. Bu süreçte nitel araştırma deneyimi olan bir diğer araştırmacıyla ayrı ayrı kodlama yapılmıştır. Daha sonra bu kodlar bir araya getirilmiştir. Kodlamaların büyük ölçüde uyum sağladığı görülerek, uymayan kodlar üzerinde düzeltmeler yapılmıştır. Oluşturulan kodlar ve temalar uzman görüşüne sunulmuş ve gelen öneriler doğrultusunda düzenlenmiştir. Ayrıca nitel verilerin analizinde ayrıntılı betimlemelere ve alıntılara yer verilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

3.1. Nicel Verilerden Elde Edilen Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın kazanımlarına ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları ile öğretmen görüşlerinin cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin kare testi sonuçları Tablo 2.'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın Kazanımlarına İlişkin Görüşleri

İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın KAZANIMLARI;	Cinsiyet			Sınıf Düzeyi	
	\bar{x}	s^2	p	\bar{x}	p
1. Programda açık olarak ifade edilmiştir.	3,39	4,230	0,376	12,142	0,016
2. Programda meydana gelebilecek değişikliklere açıktır.	3,37	2,300	0,681	5,059	0,281
3. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygundur.	2,96	5,292	0,259	2,026	0,731
4. Öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirme odaklıdır.	3,23	_*	_*	_*	_*
5. Sınıf ortamında uygulanabiliridir.	3,38	1,366	0,850	8,072	0,089
6. Gerçek yaşamla uyumludur.	3,25	4,462	0,347	4,629	0,328
7. Öğrencilerin yaratıcılık becerilerini geliştirme odaklı değildir.	2,88	2,486	0,647	1,339	0,855
8. Kendi içinde tutarlıdır.	3,18	_*	_*	_*	_*
9. Öğrenciler için ulaşılabilir değildir.	2,76	6,266	0,180	11,954	0,018
10. Programın içeriğiyle tutarlıdır.	3,19	3,878	0,423	4,448	0,349
11. Öğrencilerin el göz koordinasyonlarını geliştirme odaklıdır.	3,55	2,942	0,568	10,559	0,032
12. Sınıf ortamında ölçülebiliridir.	3,39	8,338	0,080	2,454	0,653
13. Programda anlaşılır olarak ifade edilmiştir.	3,24	_*	_*	_*	_*
14. Aşamalılık ilkesine uygundur.	3,31	1,116	0,892	7,609	0,107
15. Öğrencilerin dikkat becerilerini geliştirme odaklıdır.	3,35	4,987	0,289	14,175	0,007
16. Öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun değildir.	2,79	8,171	0,086	6,503	0,165
17. Öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerini sağlama odaklıdır.	3,40	5,304	0,258	4,115	0,391

*Beklenen değeri, 5'ten küçük olan hücre sayısı toplam hücre sayısının %20'sini aşmaktadır. Bu nedenle anlamlılık testine ilişkin sonuçlar yorumlanmamıştır.

Tablo 2.'de yer alan sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın kazanımlarına ilişkin görüşlerinin aritmetik

ortalamasının 2.76 ile 3.55 arasında değiştiği görülmektedir. Bu bulgudan hareketle öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın kazanımlarına ilişkin maddelere olumlu görüş belirttikleri söylenebilir. Maddeler incelendiğinde öğretmenlerin programın kazanımlarını öğrencilerin el göz koordinasyonlarını geliştirme ve eğlenerek öğrenmelerini sağlama odaklı bulunduğu görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin çoğunun programın kazanımlarının öğrenciler için ulaşılabilir olduğu görüşünde oldukları söylenebilir. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin çoğu programın kazanımlarının öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olduğu, öğrencilerin yaratıcılık becerilerini geliştirme odaklı olduğu görüşüne katılmaktadırlar. Programın kazanımlarının öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygun olduğu yönünde yüksek düzeyde bir katılım olmamasının nedeni, farklı yaş gruplarında öğrencilerin birlikte eğitim alması şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın kazanımlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir. Sınıf düzeylerine göre “programda açık olarak ifade edilmiştir”, “öğrenciler için ulaşılabilir değildir”, “öğrencilerin el göz koordinasyonlarını geliştirme odaklıdır” ve “öğrencilerin dikkat becerilerini geliştirme odaklıdır” maddelerinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Sınıf öğretmenlerinin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın içeriğine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları ile öğretmen görüşlerinin cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin kıkare testi sonuçları Tablo 3.'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın İçeriğine İlişkin Görüşleri

İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın İçeriği;	Cinsiyet			Sınıf Düzeyi	
	\bar{x}	s^2	p	\bar{x}	p
18. Öğrenciler için anlamlı bilgiler sunmaktadır.	3,31	_*	_*	_*	_*
19. Programın kazanımlarıyla tutarlıdır.	3,18	5,579	0,233	4,321	0,364
20. Öğrencilerin dikkat becerilerini geliştirmeye yönelik bilgileri ele almamaktadır.	2,93	3,221	0,522	8,893	0,064
21. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygun değildir.	2,98	5,917	0,205	0,853	0,931
22. Öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik bilgileri ele almamaktadır.	2,87	1,673	0,796	1,435	0,838
23. Öğrencilerin ihtiyaçlarına uygundur.	3,20	4,911	0,297	2,016	0,733
24. Öğrencilerin derse yönelik ilgileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.	3,16	8,071	0,089	0,444	0,979
25. Öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerini sağlamaya yönelik bilgileri ele almamaktadır.	2,79	2,379	0,667	5,557	0,235
26. Aşamalılık ilkesine uygun değildir.	2,78	1,583	0,812	2,274	0,686
27. Sınıf öğretmenlerinin uygulamaları için uygun değildir.	2,87	1,906	0,753	1,590	0,811
28. Okul öncesi ile ilkokul birinci sınıf programının kesişimi niteliğindedir.	3,41	3,315	0,507	8,764	0,067
29. Ders kitabında anlaşılır olarak ifade edilmiştir.	3,25	0,617	0,961	5,537	0,237
30. İçeriğe ayrılan süre ile uyumlu değildir.	3,20	5,354	0,253	6,904	0,141
31. Farklı becerileri kazandırmaya yönelik bilgileri dengeli olarak ele almaktadır.	3,20	_*	_*	_*	_*
32. Öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak hazırlanmamıştır.	3,01	11,354	0,023	3,546	0,471
33. Öğrencilerin el göz koordinasyonlarını geliştirmeye yönelik bilgileri ele almaktadır.	3,42	2,144	0,709	8,607	0,072
34. Farklı derslere ait bilgileri dengeli olarak ele almaktadır.	3,24	_*	_*	_*	_*
35. Okul öncesi eğitim almış öğrenciler için uygun değildir.	3,12	2,776	0,596	6,265	0,180
36. Öğrencilerin yaratıcılık becerilerini geliştirmeye yönelik bilgileri ele almaktadır.	3,25	_*	_*	_*	_*

*Beklenen değeri, 5'ten küçük olan hücre sayısı toplam hücre sayısının %20'sini aşmaktadır. Bu nedenle anlamlılık testine ilişkin sonuçlar yorumlanmamıştır.

Tablo 3.'te yer alan sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın içeriğine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamasının 2.78 ile 3.42 arasında değiştiği görülmektedir. Bu bulgudan hareketle öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın içeriğine ilişkin maddelere olumlu görüş belirttikleri söylenebilir. Maddeler incelendiğinde öğretmenlerin programın içeriğinde öğrencilerin el göz koordinasyonlarını geliştirmeye ve eğlenerek öğrenmelerini sağlamaya yönelik bilgilerin yer aldığı görüşüne katıldıkları görülmektedir. Bu bulgunun programın kazanımlarına ilişkin bulguları destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin çoğunun programın içeriğini okul öncesi ile ilkökul birinci sınıf programının kesişimi niteliğinde buldukları, öğrenciler için anlamlı bilgiler sunduğu ve aşamalılık ilkesine uygun olduğu görüşünde oldukları söylenebilir. Programın hem okul öncesi hem ilkökul birinci sınıfa yönelik içeriğe sahip olması okula yeni başlayan öğrencilerin öğretim etkinliklerine yavaş yavaş geçmesi açısından önemlidir.

Öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın içeriğine ilişkin görüşlerinde "öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak hazırlanmamıştır" maddesinin cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Sınıf düzeylerine göre ise anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Sınıf öğretmenlerinin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın öğrenme öğretme sürecine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları ile öğretmen görüşlerinin cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin kıkare testi sonuçları Tablo 4.'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın Öğrenme Öğretme Sürecine İlişkin Görüşleri

İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın ÖğRENME ÖĞRETME SÜRECİ;	Cinsiyet			Sınıf Düzeyi	
	\bar{x}	s^2	p	\bar{x}	p
37. Programın kazanımlarıyla tutarlı değildir.	2,78	_*	_*	_*	_*
38. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygundur.	3,07	_*	_*	_*	_*
39. Öğrencilerin dikkat becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikleri ele almaktadır.	3,37	_*	_*	_*	_*
40. Öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun değildir.	2,85	_*	_*	_*	_*
41. Programın içeriğiyle tutarlıdır.	3,14	10,131	0,038	8,272	0,082
42. Sınıf ortamında uygulanabilir değildir.	2,73	1,565	0,815	3,419	0,490
43. Öğrencilerin derse yönelik ilgilerini dikkate almamaktadır.	2,76	_*	_*	_*	_*
44. Öğrencilerin el göz koordinasyonlarını geliştirmeye yönelik etkinlikleri ele almamaktadır.	2,63	_*	_*	_*	_*
45. Aktif öğrenme etkinliklerine yer vermektedir.	3,31	_*	_*	_*	_*
46. Öğrencilerin gelişim özelliklerini dikkate almaktadır.	3,14	_*	_*	_*	_*
47. Sürece ayrılan zaman ile uyumludur.	2,86	3,897	0,420	3,294	0,510
48. Öğrenciler arasındaki yaş farkından olumsuz etkilenmektedir.	3,51	8,017	0,091	5,917	0,205
49. Öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikleri ele almaktadır.	3,26	4,889	0,299	2,297	0,681
50. Sınıf öğretmenlerinin uygulamaları için uygundur.	3,12	9,724	0,045	4,354	0,360
51. Farklı yöntem ve tekniklerin kullanımına olanak sağlamaktadır.	3,34	_*	_*	_*	_*
52. Aşamalılık ilkesine uygundur.	3,26	_*	_*	_*	_*
53. Okul öncesi eğitim almış öğrenciler için uygun değildir.	3,10	4,317	0,365	10,616	0,031
54. Öğrenmeyi somutlaştırmaktadır.	3,23	_*	_*	_*	_*
55. Öğretmenlerin öğrencileriyle bireysel olarak ilgilenmelerine olanak sağlamaktadır.	3,18	6,586	0,159	5,934	0,204

56. Öğrenci merkezlidir.	3,37	5,775	0,217	3,725	0,445
57. Öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerini sağlamaya yönelik etkinlikleri ele almaktadır.	3,40	2,905	0,574	2,389	0,665
58. Grup etkinliklerine yer vermemektedir.	2,88	1,492	0,828	6,102	0,192
59. Öğrenciler için sıkıcıdır.	3,09	0,351	0,986	3,465	0,483
60. Kullanışlı materyaller önermektedir.	3,00	4,146	0,387	12,209	0,016
61. Gerçek yaşamla uyumlu etkinlikleri ele almaktadır.	3,13	3,856	0,426	4,102	0,392
62. Bireysel etkinliklere yer vermektedir.	3,44	-*	-*	-*	-*
63. Öğretmenlerin öğrencilere rehberlik etmelerine olanak sağlamaktadır.	3,43	5,202	0,267	3,645	0,456
64. Öğrencilerin dikkatlerini çekmemektedir.	2,83	5,369	0,251	5,099	0,277
65. Öğrencilerin yaratıcılık becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikleri ele almamaktadır.	2,80	4,285	0,369	2,084	0,720
66. Öğrencileri güdülemektedir.	3,21	-*	-*	-*	-*

*Beklenen değeri, 5'ten küçük olan hücre sayısı toplam hücre sayısının %20'sini aşmaktadır. Bu nedenle anlamlılık testine ilişkin sonuçlar yorumlanmamıştır.

Tablo 4'te yer alan sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın öğrenme öğretme sürecine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamasının 2.63 ile 3.51 arasında değiştiği görülmektedir. Bu bulgudan hareketle öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın öğrenme öğretme sürecine ilişkin maddelere olumlu görüş belirttikleri söylenebilir. Maddeler incelendiğinde öğretmenlerin programın öğrenme öğretme sürecinin öğrenciler arasındaki yaş farkından olumsuz etkilendiği görüşüne katıldıkları görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin çoğu programın öğrenme öğretme sürecinde öğrencilerin el göz koordinasyonunu geliştirmeye yönelik etkinliklerin yer aldığı görüşündedir. Bu bulgunun programın kazanımları ve içeriğine yönelik bulguları destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın öğrenme öğretme sürecine ilişkin görüşlerinde "programın içeriğiyle tutarlıdır" ve "sınıf

öğretmenlerinin uygulamaları için uygundur” maddelerinin cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Sınıf düzeylerine göre “okul öncesi eğitim almış öğrenciler için uygun değildir” ve “kullanışlı materyaller önermektedir” maddelerinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Sınıf öğretmenlerinin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın değerlendirme sürecine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları ile öğretmen görüşlerinin cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin kıkare testi sonuçları Tablo 5.'te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri

İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın DEĞERLENDİRME SÜRECİ;	Cinsiyet			Sınıf Düzeyi	
	\bar{x}	s^2	p	\bar{x}	p
67. Programın kazanımlarıyla tutarlıdır.	3,33	1,880	0,758	7,082	0,132
68. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygun değildir.	3,01	3,871	0,424	11,161	0,025
69. Süreç değerlendirmeye odaklanmaktadır.	3,21	4,385	0,356	5,454	0,244
70. Öğrencilerde iletişim becerilerine yönelik gelişimi ortaya koymamaktadır.	2,85	2,402	0,662	9,325	0,053
71. Programın içeriğiyle tutarlı değildir.	2,79	_*	_*	_*	_*
72. Geçerli ölçme ve değerlendirme araçları önermektedir.	3,12	_*	_*	_*	_*
73. Öğrenme-öğretme süreciyle tutarlı değildir.	2,81	_*	_*	_*	_*
74. Öğrencilerde dikkat becerilerine yönelik gelişimi ortaya koymamaktadır.	2,84	_*	_*	_*	_*
75. Sürece ayrılan zaman ile uyumlu değildir.	3,10	15,939	0,003	3,249	0,517
76. Öğrencilerin ihtiyaçlarına uygundur.	3,16	_*	_*	_*	_*
77. Güvenilir ölçme ve değerlendirme araçları önermektedir.	3,10	_*	_*	_*	_*
78. Öğrencilerde yaratıcılık becerilerine yönelik gelişimi ortaya koymaktadır.	3,19	_*	_*	_*	_*
79. Öğrencilere öğrendiklerini kullanma fırsatı vermektedir.	3,22	_*	_*	_*	_*
80. Ürün değerlendirmeye odaklanmaktadır.	3,24	6,170	0,187	0,122	0,998
81. Öğrencilerin aktif olarak derse katılmalarını sağlamaktadır.	3,38	3,923	0,417	2,675	0,614

82. Öğrencilere grupla çalışma alışkanlığı kazandırmamaktadır.	2,91	9,030	0,060	12,453	0,014
83. Öğrencilerin eğlenerek öğrendiklerini ortaya koymaktadır.	3,36	4,302	0,367	3,688	0,450
84. Kullanışlı ölçme ve değerlendirme araçları önermektedir.	3,08	_*	_*	_*	_*
85. Alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanılmasına olanak sağlamaktadır.	3,21	5,893	0,207	4,092	0,394
86. Öğrencilerde el göz koordinasyonlarına yönelik gelişimi ortaya koymaktadır.	3,44	3,909	0,418	2,680	0,613

*Beklenen değeri, 5'ten küçük olan hücre sayısı toplam hücre sayısının %20'sini aşmaktadır. Bu nedenle anlamlılık testine ilişkin sonuçlar yorumlanmamıştır.

A: Cinsiyet, B: Sınıf Düzeyi

Tablo 5.'te yer alan sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın değerlendirme sürecine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamasının 2.79 ile 3.44 arasında değiştiği görülmektedir. Bu bulgudan hareketle öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın değerlendirme sürecine ilişkin maddelere olumlu görüş belirttikleri söylenebilir. Maddeler incelendiğinde öğretmenlerin programın değerlendirme sürecinin öğrencilerde el göz koordinasyonlarına yönelik gelişimi ve öğrencilerin eğlenerek öğrendiklerini ortaya koyduğu görüşüne katıldıkları görülmektedir. Bu bulgunun, programın kazanımları, içeriği ve öğrenme öğretme sürecine ilişkin bulguları destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Tabloda yer alan sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın değerlendirme sürecine ilişkin görüşlerinde "sürece ayrılan zaman ile uyumlu değildir" maddesinde cinsiyete göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Sınıf düzeylerine göre "öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygun değildir" ve "öğrencilere grupla çalışma alışkanlığı kazandırmamaktadır" maddelerinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

3.2. Nitel Verilerden Elde Edilen Bulgular

Nitel verilerden elde edilen bulgular sonucunda hazırlık, amaç, etkinlik, süre, çevre, sorunlar ve öneriler olmak üzere 7 adet temaya ulaşılmıştır. Hazırlık temasına ait bulgular Tablo 6, Tablo 7 ve Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmenlerin Programı Uygulamaya Başlamadan Önceki Bilgi Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Kategoriler	f	
Yetersiz	Toplantı/hizmet içi eğitimin yetersizliği	5
	Kitapçık verilmemesi	4
	Toplantı/hizmet içi eğitim yapılmaması	2
	Toplam	11
Yeterli	Kitapçık verilmesi	2
	Diğer öğretmenlerden bilgi alma	1
	Programı geçen sene uygulamış olma	1
	Toplam	4

Tablo 6’da öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı’nı uygulamaya başlamadan önceki bilgi düzeylerine ilişkin görüşlerinin frekans değerleri yer almaktadır. Tablodaki sonuçlar incelendiğinde, 11 öğretmen programı uygulamaya başlamadan önce program hakkında yeterli bilgileri olmadığını, 4 öğretmen ise yeterli bilgileri olduğunu belirtmişlerdir. 5 öğretmen programla ilgili toplantı-hizmet içi eğitimin yapıldığını, ancak programı uygulamaları için yeterli bilgiyi elde edemediklerini, 2 öğretmen ise bir hizmet içi eğitim yapılmadığını ifade etmişlerdir. 4 öğretmen program uygulanmaya başlamadan önce uyum ve hazırlık kitaplarının kendilerine temin edilmediğini, 2 öğretmen ise programdan önce kitaplardan bilgi edindiklerini belirtmişlerdir. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin büyük bir kısmının program hakkında bilgi sahibi olmadan programı uygulamaya başladıkları görülmektedir. Bunun yanında hizmet içi eğitimlerle ve toplantılarla yapılan bilgilendirmelerin yetersiz kaldığı söylenebilir. Bu konuya ilişkin bir öğretmenin ifadesi aşağıdaki gibidir:

“Çok az bir bilgimiz vardı. Sadece küçüklerinde birinci sınıfa alınacağını biliyorduk. Başka da ne yapacağız bilmiyorduk yani küçük yaştakilerle büyük yaştakilerin aynı ortamda eğitim alacağını biliyorduk.” (ö1)

Tablo 7. Öğretmenlerin Programı Uygulamaya Başlamadan Önce Yaptıkları Hazırlıklara İlişkin Görüşleri

Kategoriler		f
Hazırlık yok	Kitapların geç gelmesi	7
	Toplam	7
Hazırlık var	Araştırma	3
	Diğer öğretmenlerden bilgi alma	3
	Kitapları inceleme	2
	Toplam	8

Tablo 7’de öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı’nı uygulamaya başlamadan önce yaptığı hazırlıklara ilişkin görüşlerinin frekans değerleri yer almaktadır. Tablodaki sonuçlar incelendiğinde, 7 öğretmen hazırlık yapmadan doğrudan uygulamaya başladıklarını, 8 öğretmen ise hazırlık yaparak uygulamaya başladıklarını ifade etmişlerdir. Hazırlık yaptığını ifade eden 3 öğretmen internetten çeşitli kaynakları araştırdıklarını, diğer 3 öğretmen tecrübeli öğretmenlerden bilgi aldıklarını, 2 öğretmen ise Uyum ve Hazırlık Çalışmaları kitaplarını incelediklerini belirtmişlerdir. Hazırlık yapmadığını ifade eden öğretmenlerin tamamı kitapların zamanında gönderilmemesinden dolayı hazırlık yapamadıklarını ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgulara göre programı uygulamaya başlamadan önce hazırlık yapmayan öğretmenlerin sebep olarak kaynak sıkıntısını gösterdikleri görülmektedir. Araştıran ve tecrübeli öğretmenlerden bilgi alan az sayıda öğretmene karşılık öğretmenlerin birçoğunun Uyum ve Hazırlık Çalışmaları kitaplarına bağlı kalarak uygulamalarını şekillendirdiği söylenebilir. Bu konuya ilişkin bir öğretmenin ifadesi aşağıdaki gibidir:

“İnternette MEB’in kitabını indirerek kullanmaya başladık, yoksa kitap bile gönderilmedi, bırakın hazırlığı daha içeriğin ne olduğunu bilmiyorduk.” (ö6)

Tablo 8. Öğretmenlerin Uyum ve Hazırlık Programı'nın Diğer Derslere Katkılarına İlişkin Görüşleri

Kategoriler		f
Matematik	Sayma	2
Okuma Yazma	Sesler	2
Hayat Bilgisi	Soyut kavramlar	1
Anasınıfı	Tekrar	1

Tablo 8'de öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın diğer derslere katkılarına ilişkin görüşlerinin frekans değerleri yer almaktadır. Tablodaki sonuçlar incelendiğinde 2 öğretmenin matematik dersine hazırlama konusunda görüş belirttikleri görülmektedir. Bu öğretmenler, program süresince basit sayma etkinliklerinin yapıldığını ifade etmişlerdir. Okuma yazmaya hazırlık kategorisinde görüş belirten iki öğretmen program süresince seslerin verilmediğine değinmişlerdir. Hayat Bilgisi'ne hazırlama konusunda görüş belirten bir öğretmen ise soyut kavramların olmasından dolayı çocukların zorlandığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin Uyum ve Hazırlık Programı'nın diğer derslere hazırlamada belli bir düzeyde yardımcı olduğunu düşündükleri söylenebilir. Ancak öğretmenlerin uygulamayı esnek tuttuğu, özellikle ilk okuma yazma öğretimine geçişi geciktirmesinden dolayı programa bire bir uyulmadan seslerin verilmeye başlandığı görülmektedir. Amaç temasına ait bulgular Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Öğretmenlerin Programın Amaçlarına İlişkin Görüşleri

Kategoriler	f
-------------	---

Okula uyum-hazırlık	Okula alışma	9
	Okula hazırlık	3
	Okula uyum	2
	Toplam	14
Öğrencilerin temel becerilerini geliştirme	Sosyal beceriler	5
	El becerileri	4
	Konuşma ve ifade becerileri	1
	Toplam	10

Tablo 9'da öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın amaçlarına ilişkin görüşlerinin frekans değerleri yer almaktadır. Tablodaki sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin programın amaçlarını, okula uyum-hazırlık ve öğrencilerin temel becerilerini geliştirme şeklinde iki kategoride ele aldıkları görülmektedir. Programın, öğrencilerin okula uyum ve hazırlığının sağlanmasını amaçladığını belirten öğretmenlerden 9'u programın çocukların okula alışmalarını, 3'ü okula hazırlanmalarını, 2'si ise okula uyum sağlamalarını amaçladığını ifade etmişlerdir. Programın, öğrencilerin temel becerilerini geliştirmeyi amaçladığını ifade eden öğretmenlerden 5'i sosyal becerilerin, 4'ü el becerilerinin, 1'i ise konuşma ve ifade becerilerinin gelişmesinin amaçlandığını belirtmişlerdir. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin programın, çocukların okula uyum ve hazırlığının sağlanmasını ve çocukların temel becerilerinin geliştirilmesini sağlamayı amaçladığı görüşünde oldukları görülmektedir. Bu konuya ilişkin öğretmenlerden bazılarının ifadeleri aşağıdaki gibidir:

"Programda, çocuklar küçük yaşta başladı okula alışsın, doğrudan okuma yazmaya geçmeden biraz eğlensin, okulun eğlenceli bir yer olduğunu düşünsün amaçları bu bence." (ö3)

"Öğrencileri tanıma, okula hazırlama, ısındırma amaçlanmıştı. Amacına uygun yapılsaydı daha iyi olurdu. Yani biraz daha planlı, öğretmene yardımcı çalışmalarını gösteren kılavuz kitap verilseydi." (ö4)

Uyum ve Hazırlık Programı'nın öğrencilerin seviyelerine uygunluğu, uygulanabilirliği ve uygulanma düzeyi "etkinlik" teması altında incelenmiştir. Etkinlik temasına ait bulgular Tablo 10, Tablo 11 ve Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 10. Öğretmenlerin Programın Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri

Kategoriler		f
Uygun değil	Anasınıfına giden çocuklar için	6
	Yaşları büyük olan öğrenciler için	5
	Yaşları küçük olan öğrenciler için	2
	Toplam	13
Uygun	Eğlenceli	2
	Toplam	2

Tablo 10'da öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın öğrencilerin seviyelerine uygunluğuna ilişkin görüşlerinin frekans değerleri yer almaktadır. Tablodaki sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir kısmının programın öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı görüşüne sahip oldukları görülmektedir. 6 öğretmen anasınıfına giden öğrencilerin, 5 öğretmen ise yaşları büyük olan öğrencilerin sıkıldığını, bu nedenle onlar için uygun olmadığını belirtirken, 2 öğretmen, yaşları küçük olan öğrencilerin bazı etkinlikleri uygulamada zorlandıklarını, bu nedenle onlar için programı uygun bulmadıklarını ifade etmişlerdir. 2 öğretmen ise programın uygun olduğu görüşüne sahiptir. Bu konuya ilişkin öğretmenlerden bazılarının ifadeleri aşağıdaki gibidir:

"Herkes için diyemeyiz. Anasınıfına gitmiş çocuklar çok sıkıldı, ne zaman okuma yazmaya geçeceğiz diye soruyorlardı, yine mi boya, yine mi kesme yapıştırma diyorlardı. Hiç zevk almadılar yani bizimkiler çok sıkıldı. Çok sıkıcı yapmak istemediler. Onlara basit kaldı. Ama hiç anasınıfına gitmemişse çocuk onun için güzel oluyor."(ö3)

"Program küçük yaş grubuna göre yapılmış, okul öncesi ağırlıklı, büyük yaş grupları sıkılmakta, okuldan soğumakta, ders işlemeyi zorlandırmaktadır. Büyüklerin cezalandırıldığını düşünüyorum." (ö5)

Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin programın öğrencilerin seviyelerine uygunluğuna ilişkin görüşlerinde, öğrencilerin okul öncesi eğitim alma durumu ve yaş farkına göre farklılaşma olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin, okul öncesi eğitim almış öğrenciler için programın tekrar niteliğinde olmasından dolayı sıkıcı olduğu, yaşı büyük öğrencilerin birtakım temel becerilerinin gelişmiş olmasından dolayı programa gerek duymadıkları görüşünde oldukları görülmektedir.

Tablo 11. Öğretmenlerin Programın Uygulanabilirliğine İlişkin Görüşleri

Kategoriler		f
Uygulanabilir değil	Yaş farkı	5
	Sınıf ortamı	5
	Program yoğunluğu	1
	Toplam	11
Uygulanabilir	Sınıf mevcudu	2
	Okul öncesi eğitim	2
	Toplam	4

Tablo 11'de öğretmenlerin programın uygulanabilirliğine ilişkin görüşlerinin frekans değerleri yer almaktadır. Tablodaki sonuçlar incelendiğinde, 11 öğretmen programın uygulanabilir olmadığını, 4 öğretmen ise programı uygulanabilir bulduklarını ifade etmişlerdir. Programın uygulanabilir olmadığını ifade eden öğretmenlerden 5'i sınıfta öğrenciler arasındaki yaş farkından dolayı dengesizliklerin ortaya çıktığını, 5'i ise sınıf ortamında uygulamanın sıkıntı yarattığını belirtmişlerdir. 1 öğretmen programın yoğunluğundan dolayı uygulanabilirliğinin olmadığını ifade etmiştir. Programın uygulanabilir olduğu yönünde görüş bildiren 4 öğretmenin 2'si sınıf mevcudunun az olmasından dolayı, 2'si ise sınıftaki öğrencilerin anasınıfına gitmemiş olmasından dolayı uygulanabilir olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuya ilişkin öğretmenlerden bazılarının ifadeleri aşağıdaki gibidir:

"Hayat bilgisinde konu veriyorsun, ekstra etkinlik veriyorsun, çalışma veriyorsun. Peki hem on iki hafta süreç devam edecek. Uyduğunu farz et, mart ortası nisan başına geldiğini düşün. Yeni geçiyor çocuk okumaya, hem sen bunu okutacaksın hem etkinliğini yaptıracaksın ve hangi arada

bu kazanımları bitireceksin. Bu çocuk ikinci sınıf düzeyine nasıl yetişecek. Peşinden yaz tatili gelecek aile okutturamayacak, çalıştıramayacak, unutacak, hop çocuk senenin başında tekrar birinci sınıf düzeyinde girecek.” (ö8)

“Bunlar öğretimin yanında vakit geçirici şeyler olur, programın tamamı olmaz. İlk okuma yazmanın yanında resim dersinde onlardan bir tanesini yaptırırım gibi olabilir. Oyun ve fiziki etkinlikler dersinde uygulanabilir bir şey gibi. Ama tek başına uygula olmuyor. Çocukta zaten 5 dakikadan fazla dikkat yok ki, derste bile yok.” (ö10)

“Uygulanabilir. Ben çok şey görmedim, programı uygulanabilir buluyorum. Bizim gibi yani anasınıfından gelmemiş çocuklara, anasınıflı ortamını kısa da olsa o ortamı hazırlamış olduk.” (ö2)

Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin büyük bir kısmının programın uygulanabilir olmadığı görüşünde oldukları söylenebilir. Bunun için, programı uygulayanların görüşlerinin alınmaması, programın bitiminde birinci sınıf programının geri kalan kısmının tamamlanması için yeterli sürenin kalmaması, çocuklar için gerekli becerilerin öğretilmesi sürecini geciktirmesi gibi nedenleri sürdükleri görülmektedir. Sınıf mevcudunun az olmasının ve öğrencilerin okul öncesi eğitim almamış olmasının programın uygulanabilirliğinin artmasında başlıca sebepler olduğu söylenebilir.

Tablo 12. Öğretmenlerin Programı Uygulama Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Kategoriler		f
Tamamen	Belirtilen sürede	4
	Toplam	4
Kısmen	7-8 hafta	8
	Son hafta dışında	2
	Birkaç hafta	1
	Toplam	11

Tablo 12’de öğretmenlerin programı uygulama düzeylerine ilişkin görüşlerinin frekans değerleri yer almaktadır. Tablodaki sonuçlar incelendiğinde, 4 öğretmen programı öngörülen sürede tamamladıklarını, 11 öğretmen ise programın bir kısmını uyguladıklarını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden 8’i programı 7-8 hafta

uyguladıklarını ifade etmişlerdir. Bu konuya ilişkin öğretmenlerden bazılarının ifadeleri aşağıdaki gibidir:

“Uyguladık ama kısa kestik, 12 hafta hayatta kimse uygulayamaz. Bunu yazan bile gelsin hepsini uygulasin ben mesleği bırakır giderim.” (ö10)

“Program bir şekilde delinmekte, uyum haftası kısaltılmakta. Diğer ders kitapları uyum haftası hesaba katılmadan hazırlanıyor, bunları yetiştirmek için program revize ediliyor.” (ö5)

Elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin programı uygun olarak değerlendirmedikleri için ve birinci sınıf programının kalan kısmını yetiştirmek için programın tamamını uygulamadıkları görülmektedir. Süre temasına ait bulgular Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13. Öğretmenlerin Programın Süresine İlişkin Görüşleri

Kategoriler	f	
Uzun	Sıkıcı	8
	Okul öncesi eğitimin tekrarı	5
	Toplam	13
Uygun	Yeterli	2
	Toplam	2

Tablo 13'te öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın süresine ilişkin görüşlerinin frekans değerleri yer almaktadır. Tablodaki sonuçlar incelendiğinde 13 öğretmen programın süresini uzun bulduklarını, 2 öğretmen ise sürenin uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Programın süresinin uzun olduğunu ifade eden öğretmenlerden 8'i öğrencilerin sıkıldığını, 5'i okul öncesi eğitimin tekrarı niteliğinde etkinlikler olduğunu belirtmişlerdir. Sürenin uygun olduğunu belirten 2 öğretmen, etkinliklerin tamamlanması için sürenin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Bu konuya ilişkin öğretmenlerden bazılarının ifadeleri aşağıdaki gibidir:

“Programın en büyük sıkıntısı süre bölümü. İlk yarı sadece iki ses a-e verilecek fakat 2. yarıyı Türkçe kitabı ilk konu 2 sayfalık bir okuma metni.

Böyle bir durumda programı nasıl uygulayabiliriz. Bunun ne kadar uygulanacağı pratikte görülmüş, ilk yarı eskiden olduğu gibi tüm sesler öğretmenler tarafından verilmişti.” (ö6)

“Yani şimdi bölgeye göre değişir. Bizim okulumuzda bana uygundu. Hani bazı bölgelerde çocuk hazır gelir anasınıfından gelen çocuklar vardır onlara uzun gelebilir ama bizim çocuklarımız anasınıfından gelmediği için bize uygundu.” (ö2)

Elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin büyük bir kısmının programın süresini uzun buldukları söylenebilir. Çocukların okul öncesi eğitim almış olmaları nedeniyle sıkılmaları bu görüşün başlıca sebepleri arasında gösterilmektedir. Programın süresini uygun bulan öğretmenlerin, okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin ağırlıkta olduğu sınıflarda görev yaptıkları görülmektedir. Öğretmenlerin Uyum ve Hazırlık Programı'nın uygulanmasında fiziki koşulların, materyallerin uygunluğu ve velilere ilişkin görüşleri “çevre” teması altında incelenmiştir. Çevre temasına ait bulgular Tablo 14, Tablo 15 ve Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 14. Öğretmenlerin Programın Uygulanmasında Fiziki Koşulların Uygunluğuna İlişkin Görüşleri

Kategoriler		f
Uygun değil	Sınıfların uygun olmaması	6
	Yetersiz materyal	6
	Toplam	12
Uygun	Sınıf mevcudunun az olması	3
	Toplam	3

Tablo 14'te öğretmenlerin ilkökul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın uygulanmasında fiziki koşulların uygunluğuna ilişkin görüşlerinin frekans değerleri yer almaktadır. Tablodaki sonuçlar incelendiğinde, 12 öğretmen fiziki koşulları uygun bulmadıklarını, 3 öğretmen ise uygun bulduklarını ifade etmişlerdir. Fiziki koşulların uygun olmadığını ifade eden öğretmenlerden 6'sı sınıfların programın uygulanması için uygun olmadığını, 6'sı ise materyal eksikliğinden dolayı uygun bulmadıklarını belirtmişlerdir. Fiziki koşulların uygun

olduğunu ifade eden öğretmenler ise, sınıf mevcudunun az olmasından dolayı sınıf ortamında uygulamanın sıkıntı yaratmadığını belirtmişlerdir. Elde edilen bulgulara göre, mevcudu az olan sınıflarda görev yapan öğretmenlerin okulların fiziki koşullarını uygun bulduğu, diğerlerinin ise bulmadığı söylenebilir. Fiziki koşulların uygun olmadığı görüşüne sahip öğretmenlerden bazıları, okullardaki öğrenci sayısının artmasından dolayı derslik sıkıntısı yaşandığını, bu nedenle etkinliklerin uygulanabilmesi için uygun alanlar oluşturulmadığını belirtmişlerdir. Bu da etkinlikler için sınıf ortamı dışında daha donanımlı ortamlara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Materyal olarak yalnızca ders kitabının olduğu, onun da pek çok okula zamanında ulaştırılmadığı görülmektedir.

Tablo 15. Öğretmenlerin Uyum ve Hazırlık Çalışmaları Kitaplarına İlişkin Görüşleri

Kategoriler	f	
Olumsuz	Açıklayıcı olmaması	2
	Dikkat çekici olmaması	1
	Materyal gereksinimi	1
	Toplam	4
Olumlu	Öğrenci seviyesine uygun olması	1
	Toplam	1

Tablo 15'te öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Çalışmaları kitaplarına ilişkin görüşlerinin frekans değerleri yer almaktadır. Tablodaki sonuçlar incelendiğinde, kitabı beğenmediğini ifade eden öğretmenlerin ifadeleri kitabın yeterince açıklayıcı olmadığı, dikkat çekici olmadığı, çok fazla materyal gerektiren etkinlikleri içerisinde barındırdığı yönündedir. 1 öğretmen ise kitabın öğrenci seviyesine uygun olduğunu ifade etmiştir. Elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin Uyum ve Hazırlık Çalışmaları kitaplarına yönelik görüşlerinin ağırlıklı olarak olumsuz olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin kitapları yeterince açıklayıcı ve dikkat çekici bulmadığı, kitapta yer alan etkinliklerin mevcut imkânlarla uygulanmasında zorluklar yaşandığı görülmektedir.

Tablo 16. Öğretmenlerin Velilere İlişkin Görüşleri

Kategoriler		f
Yardımcı olma	Materyal	6
	İletişim	5
	Ödevler	1
	Uyum sorunu	1
	Toplam	13
İlgi düzeyi	Aşırı ilgi	3
	İlgisiz olma	1
	Toplam	4

Tablo 16’da öğretmenlerin velilere ilişkin görüşlerinin frekans değerleri yer almaktadır. Tablodaki sonuçlar incelendiğinde, öğretmenlerin, velilerin programın uygulanmasına yardımcı olma ve ilgi düzeylerine ilişkin görüş belirttikleri görülmektedir. 6 öğretmen velilerden materyal sağlamak için yardım istediklerini, 5 öğretmen velilerle iletişim halinde olduklarını belirtmişlerdir. 1 öğretmen velilerin verilen ödevlerin tamamlanmasına, 1 öğretmen ise uyum sorunu yaşayan öğrencilere yardımcı olduklarını ifade etmişlerdir. 3 öğretmen velilerin aşırı ilgili ve programa çok fazla dahil olma çabasında olduklarını, 1 öğretmen ise velilerin ilgisiz olduklarını belirtmişlerdir.

Elde edilen bulgulara göre, velilerin öğretmenler tarafından programın uygulanması sürecinde çok fazla dahil edilmek istenmediği, yalnızca gerekli gördükleri zamanlarda yardımcı olmalarına ihtiyaç duydukları söylenebilir. Velilerin aşırı ilgileri kadar ilgisizliklerinin de öğretmenler tarafından dile getirildiği görülmektedir. Sorunlar temasına ait bulgular Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Öğretmenlerin Programın Uygulaması Sırasında Karşılaştıkları Güçlükler

Kategoriler		f
Yaş	Yaş farkının dengesizlik yaratması	5
	Temel becerilerinin yeterince gelişmemesi	5
	Okulu sevmemeleri	2
	Basit etkinlikler	1
	Toplam	13
Süre	Sürenin uzun olması	10
	Toplam	10
Fiziki koşullar	Uygulama alanı olmaması	3
	Kalabalık sınıflar	2
	Materyal eksiklikleri	1
	Toplam	6
Aileler	İlgisizlik	1
	Toplam	1

Tablo 17'de öğretmenlerin programın uygulaması sırasında karşılaştıkları güçlüklerle ilişkin görüşlerinin frekans değerleri yer almaktadır. Tablodaki sonuçlar incelendiğinde, öğretmenlerin programın uygulanması sırasında karşılaştıkları güçlükler yaş, süre, fiziki koşullar ve ailelerden kaynaklanan sorunlar olarak kategorilere ayrılmaktadır. Yaş faktöründen kaynaklı sorunlara yönelik görüş bildiren öğretmenlerden 5'i yaş farkının dengesizlik yaratmasından, 5'i küçük yaştaki öğrencilerin temel becerilerinin yeterince gelişmemiş olmasından, 2'si okulu sevmemelerinden, 1'i ise yaşı büyük olan öğrenciler için etkinliklerin basit kalmasından dolayı sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Süre faktöründen kaynaklı sorunlara yönelik görüş bildiren öğretmenler, sürenin uzun olmasından dolayı sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Fiziki koşullar faktöründen kaynaklı sorunlara yönelik görüş bildiren öğretmenlerden 3'ünün uygulama alanının olmaması, 2'sinin sınıfların kalabalık olması, 1'inin ise materyal eksikliklerinden dolayı sorun yaşadıkları görülmektedir. Aileler faktöründen kaynaklı sorunlara yönelik görüş bildiren 1 öğretmen ailelerin ilgisizliğinin sorun oluşturduğunu belirtmiştir. Bu konuya ilişkin öğretmenlerden bazılarının ifadeleri aşağıdaki gibidir:

“Küçüklerle büyüklerin aynı sınıfta olması, sınıfların çok kalabalık olması, yani günümüzde okuma yazma bilen öğrencilerin olması da tabii, bunu birisi beş dakikada yaparken diğeri on beş yirmi dakikada yaptılar. Sınıfta çok büyük bir dengesizlik oldu, birisi yapıyor birisi tümünden yapamıyor meselesi oldu. Bir öğretmenin yapamayanların yanında olurken bu sefer yapanların başında olamıyorsun, o çocuklarla ilgilenemiyorsun. Yani böyle karışıklıklar oldu.” (ö1)

“Çocukların çok küçük oluşu, bir kısmının sosyal, fiziksel, ruhsal hazır olmadığı görüldü. Süre çok fazlaydı, okullar bu programı uygulamak için hiç uygun değil.” (ö6)

“Çocuklar arasındaki ay farkı sıkıntı yarattı. Yaşı okula uygun olmadan okula başlayanlar oldu. Süre uzun geldi, sıkıldılar.” (ö12)

Elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin yaşadıkları sıkıntıların büyük bir bölümünü öğrencilerin yaş faktörü oluşturmaktadır. Küçük yaştaki öğrencilerin programı uygulamada zorlandıkları, büyük yaştaki öğrencilere ise basit geldiğinden programın her iki grup için de sorun oluşturduğu söylenebilir. Öneriler temasına ait bulgular Tablo 18.’de sunulmuştur.

Tablo 18. Öğretmenlerin Programın Daha Etkili Hale Getirilmesi İçin Önerileri

Kategoriler		f
Fiziki koşullar	Sınıfların mevcudu azaltılmalı	4
	Gerekli koşullar sağlanmalı	4
	Materyal temin edilmeli	4
	Esnek uygulama olmalı	3
	Toplam	15
Öğrenci	Yaş grupları oluşturulmalı	5
	Okul öncesi eğitim almayan öğrencilere uygulanmalı	4
	Yalnızca küçük yaştakilere uygulanmalı	2
	Küçük yaştaki öğrenciler okula alınmamalı	2
	Toplam	13
Süre	Süre azaltılmalı	5
	Program hafifletilmeli	1
	Ayrı bir dönem veya sınıfta uygulanmalı	1
	Toplam	7
Öğretmen	Görüş alınmalı	2
	Sınıftaki öğretmen sayısı artırılmalı	1
	Toplam	3

Tablo 18'de öğretmenlerin programın daha etkili hale getirilmesi için önerilerine ilişkin frekans değerleri yer almaktadır. Tablodaki sonuçlar incelendiğinde, öğretmenlerin programı daha etkili hale getirmek için önerileri fiziki koşullar, öğrenci, süre ve öğretmen kategorilerinden oluşmaktadır. Fiziki koşullar kategorisine ilişkin öneride bulunan öğretmenlerden 4'ü sınıf mevcudunun azaltılması, 4'ü uygulamalar için gerekli koşulların oluşturulması, 4'ü gerekli materyallerin sağlanması, 3'ü ise programın koşullara uygun olarak esnek bir şekilde uygulanması yönünde öneri getirmişlerdir. Öğrenci kategorisine yönelik olarak 5 öğretmen sınıfta yaş grupları oluşturulması, 4 öğretmen okul öncesi eğitim almamış öğrencilere uygulanması, 2 öğretmen programın yalnızca küçük yaşta öğrencilere uygulanması, 2 öğretmen ise küçük yaşta öğrencilerin okula alınmaması yönünde öneride bulunmuşlardır. Süre kategorisine yönelik olarak 5 öğretmen sürenin azaltılmasını, 1 öğretmen programın 1.sınıf programının geri kalan kısmını yetiştirmek amacıyla hafifletilmesini, 1 öğretmen ise programın ayrı bir dönem veya sınıf programı olmasını önermişlerdir. Öğretmen kategorisine yönelik olarak 2 öğretmen program düzenlenirken öğretmenlerin görüşlerinin alınması, 1 öğretmen ise programı uygulamak için sınıfta birden fazla öğretmen olması yönünde öneriler getirmişlerdir. Elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin programın uygulaması sırasında yaşadıkları güçlükler doğrultusunda öneriler getirdikleri söylenebilir. Öğretmenlerin okulların fiziki koşulları, öğrenciler arasındaki yaş farkına göre yapılacak düzenlemeler, programın süresinin düzenlenmesi gibi konulara dikkat çektikleri görülmektedir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

4.1. Araştırmanın Nicel Boyutuna İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın kazanımları, içeriği, öğrenme öğretme süreci ve değerlendirme boyutlarına ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu saptanmıştır.

Öğretmenler programın kazanımlarına ilişkin; öğrencilerin el göz koordinasyonlarını geliştirme ve eğlenerek öğrenmesini sağlama odaklı olduğu, programda açık olarak ifade edildiği, sınıf ortamında ölçülebilir ve uygulanabilir olduğu görüşündedirler. Oktay' a (2013) göre okula başlangıç aşamasındaki çocukların göz kontrollerinin yapılması, el ve göz koordinasyonunu sağlayıcı çalışmalara öncelik verilmesi son derece önemlidir. Uyum ve Hazırlık Çalışmaları (MEB, 2012) kitabında programın amaçlarından birinin çocukların eğlenerek okula alışmasını sağlamak olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle programın amaçlarına uygun olduğu söylenebilir.

Öğretmenler programın içeriğine ilişkin, öğrencilerin el göz koordinasyonlarını geliştirmeye yönelik bilgileri ele aldığı, içeriğin okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf programının kesişimi niteliğinde olduğu, öğrenciler için anlamlı bilgiler sunduğu görüşündedirler. Ayrıca, içeriğin aşamalılık ilkesine uygun olmadığı, öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerini sağlamaya yönelik bilgileri ele almadığı, sınıf öğretmenlerinin uygulamaları için uygun olmadığı görüşüne kısmen katılmaktadırlar. Bu çalışmanın aksine Gündoğan-Çöğenli ve Uçansoy'un (2014) öğretmenlerin uyum ve hazırlık çalışmalarına ilişkin görüşlerini araştırdığı çalışmalarında etkinliklerin bir zorluk sırası izlenmeden sıralandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgudan hareketle bahsi geçen çalışmada etkinliklerin aşamalılık ilkesi dikkate alınmadan hazırlandığı görüşünün hakim olduğu söylenebilir. Gözütok, Ulubey, Akçatepe, Koçer ve Rüzgar'ın (2013) Uyum ve Hazırlık

Çalışmaları kitaplarını incelediği çalışmalarında da etkinliklerin aşamalılık ilkesine uygun olmadığı saptanmıştır.

Öğretmenler programın öğrenme öğretme sürecine ilişkin, öğrenciler arasındaki yaş farkından olumsuz etkilendiği, bireysel etkinliklere yer verdiği, öğretmenlerin öğrencilere rehberlik etmesine olanak sağladığı görüşündedirler. Gündoğan-Çöğenli ve Uçansoy'un (2014) çalışmalarında da öğrencilerin yaş gruplarının farklı olmasından kaynaklanan seviye farkının programın işleyişinde aksaklıklara neden olabileceği belirtilmiştir. Bu çalışma sonuçlarının eldeki çalışma sonuçlarıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Öğretmenler programın değerlendirme sürecine ilişkin öğrencilerde el göz koordinasyonlarına yönelik gelişimi ortaya koyduğu, öğrencilerin aktif olarak derse katılmalarını sağladığı görüşündedirler. Yazgan'a (2003) göre el göz koordinasyonunun sağlanmasını birinci sınıf için hazır olma ölçütleri arasında yer almaktadır. Çinkılıç (2009), çocuğun ilk öğrendiği hareket biçimlerinden birinin el göz koordinasyonu olduğunu belirtmektedir. Burada eller ve gözlerin birlikte çalışması önemlidir. Bu birlikteliği kurmak ve sürdürmek ise zaman gerektirmektedir. Görmez (2007), çocukların ilkokula başlamadan önce parmak, bilek, kol ve eklem kasları ile kalem kullanabilecek olgunluğa erişmesi, el göz koordinasyonunu kazanmış olması gerektiğine dikkat çekmektedir. Taşkın (2013), okuma yazma başarısında el göz koordinasyonunun önemini vurgulamıştır. Bu çalışmaların da dikkat çektiği gibi, ilkokul birinci sınıfa başlayan öğrencilerde el göz koordinasyonunun sağlanması en önemli becerilerden biri olarak görülmektedir. Uyum ve Hazırlık Programının bu becerinin geliştirilmesine büyük ölçüde hizmet ettiği söylenebilir.

Öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın kazanımlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre, içeriğine ilişkin görüşlerinin okutulan sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir. Bunun dışında

programın diğer boyutlarında yalnızca birkaç maddenin cinsiyete göre ve okutulan sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. Araştırmanın Nitel Boyutuna İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'na ilişkin görüşlerini almak amacıyla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda öğretmenlerin büyük bir kısmının programı uygulamaya başlamadan önce yeterli bilgiye sahip olmadıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin bir kısmının hazırlık yapmadan programı uygulamaya başladıkları, bir kısmının Uyum ve Hazırlık Çalışmaları Kitabı'na göre programı biçimlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Gündoğan-Çöğenli ve Uçansoy'un (2014) çalışmalarında da benzer olarak öğretmenlerin Uyum ve Hazırlık Programı'yla ilgili aldıkları hizmet içi eğitimlerin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin programın içeriğine ve işleyişine yönelik bilgileri artırılarak programın daha işlevsel hale getirilmesi sağlanabilir.

Öğretmenlerin İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın amaçlarını çocukları okula alıştırmaya ve hazırlama, çocukların temel becerilerini geliştirme şeklinde ifade ettikleri görülmektedir. Bu sonuç, araştırmanın nicel boyutunda ortaya çıkan, programın kazanımlarının öğrencilerin el göz koordinasyonlarını geliştirme odaklı olduğu görüşüyle benzerlik göstermektedir. Bilir (2005) de, okul içi faaliyetlere oyun havası verilmesinin ve okul etkinliklerine yavaş yavaş geçmenin önemine değinmiştir. Ülkü'nün (2007) çalışmasında velilerin ilkokula hazırlıkta okuldan beklentilerinin küçük kas becerilerinin geliştirilmesi ve yazı yazmaya başlama ya da hazırlanma olarak belirtildiği sonucuna ulaşılmıştır. Memişoğlu ve İsmetoğlu'nun (2013) çalışmalarında yöneticiler eğitim-öğretime daha erken yaş grubundaki öğrencilerin dahil edilmesini olası hedeflerden biri olarak görmüşlerdir.

Öğretmenlerin birçoğu İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığını düşünmektedirler. Bu konuda okul öncesi eğitim alan ve yaşı büyük olan çocuklar için uygun olmadığı yönünde görüş belirtilmiştir. Bu sonuç, araştırmanın nicel boyutunda ortaya çıkan, programın kazanımlarının öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyine uygun olduğu görüşüne kısmen katılım gösteren öğretmenlerin görüşleriyle paralellik göstermektedir. Lokumcu-Tozar'ın (2011) okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin okul olgunluk düzeylerini araştırdığı çalışmasında okul öncesi eğitim almış öğrencilerin almayanlara göre sosyal, duygusal ve fiziksel becerilerinin daha gelişmiş olduğu sonucuna ulaşmıştır. Göğebakan (2011), okul öncesi eğitimin çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini sağlamayı, benlik kavramlarını geliştirmeyi, kendilerini ifade etmelerine yardımcı olmayı amaçladığını ifade etmektedir. Buna göre okul öncesi eğitim almış öğrencilerin ilkokula bir takım becerileri kazanmış olarak başlaması olağan bir durumdur. Külekçi'nin (2013) çalışmasında 60 aylık öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin okula başlamak için yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Programı'nın süresini uzun buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Gözütok ve diğerlerinin (2013) çalışmalarında bazı etkinliklerin ders süresini dolduracak uzunlukta olmadığı, araç-gereçlerin yeterli olmadığı durumlarda bu sorununun daha da belirginleşeceği belirtilmiştir.

Öğretmenlerin çoğu programın uygulanabilir olmadığı görüşüne sahiptir. Bunun nedenleri olarak öğrenciler arasındaki yaş farkı, sınıf ortamının uygun olmaması ve programın yoğunluğunu göstermişlerdir. Öte yandan araştırmanın nicel boyutunda öğretmenler programın sınıf ortamında uygulanabilir olduğu görüşüne olumlu yanıt vermişlerdir. Araştırmada ortaya çıkan bu iki sonuç birbiriyle örtüşmemektedir. Öğretmenlerin birçoğu programın uygulanmasında

fiziki koşulları yetersiz olarak değerlendirmektedir. Benzer şekilde Peker-Ünal (2012), araştırmasında programın fiziki altyapısının oluşturulmadan uygulamaya konduğu sonucuna ulaşmıştır. Memişoğlu ve İsmetoğlu'nun (2013) çalışmalarında yöneticilerin büyük bir kısmı altyapı eksikliğini karşılaşılan sorunlardan en önemlisi olarak nitelendirmiş, uygulama için sınıfların yeterli büyüklük ve donanımına sahip olmaması, oyun bahçelerinin ve alanlarının yetersizliği dile getirilmiştir. Yılmaz ve Altinkurt'un (2011) çalışmalarında fiziki altyapı ve donanım eksikliğinin sistemin önemli sorunları arasında olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmenler velilerin, programın uygulanmasına yardımcı oldukları görüşündedirler. Ancak programın uygulanması sürecine çok fazla dahil edilmek istenmedikleri, gerekli görülen zamanlarda yardımcı olmalarına ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmıştır. Gögebakan'ın (2011) çocukları anasınıfına devam eden velilerin görüşlerini incelediği çalışmasında velilerin (anneler) çocuklar istemedikçe birlikte herhangi bir etkinlik yapmadıkları, küçük bir kısmının her gün birlikte etkinlik yaptıkları, çok az kısmının ise gerek olmadığından ve vakit bulamadığından etkinlik yapmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmenlerin programın uygulanması sırasında yaş, süre, fiziki koşullar ve ailelerden kaynaklanan sorunlar yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmenler programın uygulanması sırasında karşılaştıkları güçlüklerden biri olarak öğrenciler arasındaki yaş farkını göstermişlerdir. Bu da araştırmanın nicel boyutunda ortaya çıkan, programın öğrenme öğretme sürecinin öğrenciler arasındaki yaş farkından olumsuz etkilendiği bulgusuyla paralellik göstermektedir. Gündüz ve Çalışkan'ın (2013) çalışmalarında 72-84 aylık öğrencilerde okul olgunluğu ve okuma yazma becerilerini kazanma düzeylerinde sorun yaşanmadığı, 66-72 aylık öğrencilerde bazı sorunlar yaşandığı ve bu sorunların 60-66 aylık öğrencilerde daha yoğun olarak gözlemlendiği sonucuna

ulaşmıştır. Programın süresinin uzun olmasının da öğrencilerin sıkılmasına yol açtığı görülmektedir. Bunun dışında programı uygulama alanının olmaması, sınıfların kalabalık olması da programın uygulanmasını güçleştiren etmenler arasındadır. Külekçi'nin (2013) çalışmasında öğretmenler, okulun fiziki koşullarının 60-66 aylık öğrenciler için uygun olmamasını sınıflarda yaşanan sorunların kaynaklarından biri olarak belirtmişlerdir. Özdemir, Aydın ve Bozkurt'un (2013) çalışmasında yenilenen eğitim sisteminin en büyük olumsuzluğu fiziki alt yapı ve donanım eksikliği olarak belirlenmiştir. Uşun ve Karagöz'ün (2009) çalışmalarında da yeni programların uygulanmasında ve boyutlarında bazı sorunlar olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin programın daha etkili hale getirilmesi için önerileri yaşadıkları sıkıntılarla paralellik göstermektedir. Bu öneriler fiziki koşullar, öğrenci, süre ve öğretmen faktörlerine yönelik öneriler olarak ortaya çıkmıştır. Gündoğan-Çöğenli ve Uçansoy'un (2014) çalışmasında öğretmenlerin, çalışmanın uygulamaya konmadan önce pilot uygulamasının yapılarak öğretmenlerden görüş alınması, etkinlik sürelerinin azaltılması ve 12 haftalık uyum sürecinin esnetilmesi, okul öncesi eğitim şartının konması ve sınıfların benzer yaş gruplarından oluşan çocukların bir arada öğrenim görmelerini sağlayacak biçimde şubelere ayrılması şeklinde önerilerde bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Peker-Ünal'ın (2013) çalışmasında öğretmenler, altyapının geliştirilmesi, eğitimde politik kararlar alınmasından vazgeçilmesi, eğitimle ilgili konularda öğretmenlerin de görüşlerinin alınması, okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesi gibi öneriler getirmişlerdir. Gündüz ve Çalışkan (2013), öğretim programları ve okulun fiziksel özellikleri 60-66 ve 66-72 aylık çocukların gelişim özelliklerine göre düzenlenirse bu yaş grubundaki çocukların okula başlayabileceğini belirtmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda uygulamaya yönelik olarak; öğrencilerin yaşlarına veya anasınıfına gitme durumuna göre gruplara ayrılması, programın esnetilmesi, sürenin azaltılması veya İlkokul Birinci Sınıf Programı'nda derslerin hafifletilmesi, fiziksel koşulların programa uygun hale getirilmesi, öğretmenlerin ve ailelerin programla ilgili daha fazla bilgilendirilmesi, araştırmacılara yönelik olarak; 12 haftalık süreçte okullara gidilerek gözlemler yapılması, yöneticiler, veliler ve öğrencilerle de programa ilişkin görüşmeler yapılması, İlkokul Birinci Sınıf Uyum ve Hazırlık Çalışmaları kitaplarının içeriğinin ayrıntılı bir şekilde incelenip değerlendirilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Aşkar, P., Paykoç, F., Korkut, F., Olkun, S., Yangın, B., & Çakıroğlu, J. (2010). Yeni öğretim programlarını inceleme ve değerlendirme raporu. 12 Aralık 2013 tarihinde <http://www.erg.sabanciuniv.edu> adresinden alınmıştır.
- Bilgili, F. (2007). *İlköğretim I. Sınıfa Yeni Başlayan Öğrencilere Uygulanan Eğitim-Öğretime Hazırlık Çalışmalarının Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Bilir, A. (2005). "İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Özellikleri ve İlkokuma Yazma Öğretimi." Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 38(1): 87-100.
- Cinkılıç, H. (2009). *Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim 1. Sınıf Öğrencilerinin Okul Olgunluğuna Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Dereli, E. (2012). "Okulöncesi Öğretmenleri İle İlköğretim Birinci Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretime Hazırlık Süreci İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılarak İncelenmesi." Akademik Bakış Dergisi, 30: 1-20.

- Dockett, S., & Perry, B. (2013). "Trends and Tensions: Australian and International Research About Starting School." *International Journal of Early Years Education*, 21(2-3): 163-177.
- Eğitim Reformu Girişimi, (2012). 4+4+4 bilgi notu. 31.07.2013 tarihinde <http://erg.sabanciuniv.edu/> adresinden alınmıştır.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. 3. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Göğebakan, Ş. (2011). *Çocuğunu Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Gönderen (6 Yaş) Annelerin Okul Öncesi Eğitime İlişkin Görüşlerinin Bazı Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Görmez, E. (2007). *İlköğretim Birinci Sınıf Çocuklarının Okul Olgunluğu ve Matematik Hazırbulunuşluk Düzeyleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Gözütok, D., Ulubey, Ö., Akçatepe, A., G., Koçer, E., & Rüzgar, E. (2013). "4+4+4 Yapılanması Kapsamında Hazırlanan Uyum ve Hazırlık Çalışmaları Kitaplarının Değerlendirilmesi." *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 47(1): 327-350.
- Gündoğan-Çöğenli, A., & Uçansoy, A. (2014). "Sınıf Öğretmenlerinin Uyum ve Hazırlık Çalışmalarına İlişkin Görüşleri." *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(1): 01-26.
- Gündüz, F., & Çalışkan, M. (2013). "60-66, 66-72, 72-84 Aylık Çocukların Okul Olgunluk ve Okuma Yazma Becerilerini Kazanma Düzeylerinin İncelenmesi." *Turkish Studies -International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8): 379-398.
- İnal, G. (2010). *Okula Başlama ve Okula Uyum. İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları* (87-109). İstanbul: Fastbook.

- Kutluca-Canbulat, A., & Tuncel, M. (2012). "Okula Alma Uygulamaları ve Bireyselleştirilmiş Destek Eğitiminin Etkililiği." *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(3): 2059-2089.
- Külekçi, E. (2013). "4+4+4 Eğitim Sistemi Kapsamında Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi." *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2): 369-377.
- Lokumcu-Tozar, S., B. (2011). *Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluklarındaki Farklılıklar ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- MEB, (2012). *İlkokul 1.sınıf uyum ve hazırlık çalışmaları kitabı*. Milli Eğitim Yayınları.
- Memişoğlu, S., & İsmetoğlu, M. (2013). "Zorunlu eğitimde 4+4+4 Uygulamasına İlişkin Okul Yöneticilerinin Görüşleri." *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2): 14-42.
- Oktay, A. (2013). İlköğretime Hazır Oluş ve Hazır Oluşu Etkileyen Temel Faktörler. *İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları* (23-36). Ankara: Pegem Akademi.
- Özdemir, G., Aydın, T., & Bozkurt, A., T. (2013). "Eğitim Sistemindeki İnovatif Değişimlere Yönelik İlköğretim Okul Yöneticilerinin Görüşleri (Gaziantep İli Örneği)." *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4): 70-77.
- Peker-Ünal, D. (2013). "Sınıf Öğretmenlerinin 4+4+4 Uygulamasına Yönelik Görüşleri." *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4): 324-335.
- Taşkın, N. (2013). İlkokula Hazır Bulunuşluk ve Hazır Bulunuşluğu Etkileyen Faktörler. *İlkokula Hazırlık ve İlkokul Programları* (1-10). Ankara: Eğiten Kitap.
- Teddle, C., & Tashakkori, A. (2010). *Handbook of mixed methods in social and behavioral research* (2nd Edition). Thousand Oaks: Sage.

- Uşun, S., & Karagöz, E. (2009). "İlköğretim 2. Kademe Matematik Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi." *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22: 101-116.
- Ülkü, B. (2007). *Anasınıfı ve İlköğretim 1. Sınıfa Devam Eden Çocukların Velileri ve Öğretmenlerinin, Çocukların Okul Olgunluğu Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Yazgan, Y. (2003). "Çocuğunuz Okula Başlıyor." *Çocuk ve Aile Dergisi*, Eylül Sayısı.
- Yılmaz, K., & Altinkurt, Y. (2011). "Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Sisteminin Sorunlarına İlişkin Görüşleri." *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1): 942-973.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Providing suitable physical environment for the children, making the curriculum more suitable, teacher attitudes and providing teacher-parent cooperation are effective in the children's readiness (Oktay, 2013). According to Bilir (2005), a preliminary study for children who have just begun to primary school is needed because some of the children who are new to the school may have not reached the physical, emotional and social maturity for learning to read and write. An academic orientation and preparation process has been planned for implementation in 2012-2013 academic year. It is anticipated that this process will continue for 3 months following the start of the schools (Education Reform Initiative, 2012). The examination of the purpose, content and process of this program is important in that it is a guide to the new arrangements to be made in the program. The aim of this study is evaluating the Primary School first grade orientation and preparation program according to views of the teachers. Within the scope of the aim, the answers for following questions were sought:

- What are the views of the teachers' on Orientation and Preparation Program regarding the achievements, content, learning and teaching process and evaluation dimension?
- Is there a meaningful difference between teachers' views on the Orientation and Preparation Program compared to their gender and the grade level?
- What are the results of interviews with teachers?

Method

The study was designed in the mixed method, qualitative and quantitative data collection techniques were used together. In the quantitative part of the research, questionnaire was conducted to 307 teachers who are working at primary schools in province and district centers of Aydın. In the qualitative part of the research, semi-structured interviews were conducted with 15 teachers working at primary schools that located in central district of Aydın.

Findings

According to the findings obtained from the quantitative data, the arithmetic mean of the views on the achievements of the program varies between 2.76 and 3.55. The item has the highest average is "focus on developing the hand eye coordination of the students". The opinions of the teachers about the achievements do not differ significantly by gender of teachers. The items which are different significantly by the grade level are "clearly expressed in the program", "are not accessible to students", "focus on developing the hand eye coordination of the students" and "focus on developing attention skills of the students".

The arithmetic mean of the views on the content of the program varies between 2.78 and 3.42. The item has the highest average is "includes information about developing the hand eye coordination of the students". The opinions of the teachers about the content do not differ significantly by the grade level. The item which is different significantly by gender is "is not prepared considering the development characteristics of students".

The arithmetic mean of the views on the learning and teaching process of the program varies between 2.63 and 3.51. The item has the highest average is "is

adversely affected by the difference between ages of the students". The items which are different significantly by gender are "is consistent with the content of the program" and "is suitable for classroom teachers' practices". The items which are different significantly by the grade level are "is not suitable for pre-school educated students" and "suggests useful materials".

The arithmetic mean of the views on the evaluation process of the program varies between 2.79 and 3.44. The item has the highest average is "demonstrates the development of hand eye coordination of the students". The item which is different significantly by gender is "is not compatible with the time". The items which are different significantly by the grade level are "does not match the level of readiness of students" and "does not give students a habit of working with the group".

According to the findings obtained from the qualitative data, it is occurred that vast majority of teachers start to practise the program without having sufficient information. In-service trainings and informational meetings are inadequate. The program helps teachers to prepare for the other courses. The program aims to help children adapt and prepare to the school and develop their basic skills. The program does not fit the student's level and is not applicable. The duration of the program is long. The age of students is a problem because the younger students are not sufficiently developed and the activities are simple for the older students. Physical conditions create some problems because there is no practising area, the classes are crowded and materials are insufficient. Teachers have problems because of students' age, duration, physical conditions and family. The teachers draw attention to the subjects such as; physical conditions of schools, the arrangements that made according to the age differences among students, regulating the duration of the program.

Conclusion and Discussion

According to the findings obtained from the quantitative data, it is emerged that teachers have favorable opinion about attainment, content, teaching and learning process and evaluation scale of the Orientation and Preparation Program. In addition, it is occurred that a great majority of the views of the teachers about the elements of the program do not differ significantly by gender of teachers and the grade level. According to the findings obtained from

the qualitative data, it is occurred that a vast majority of teachers do not have sufficient information before starting to practise the program, they state the aim of the program as adapting and preparing the children to school, the duration of the program is long, physical conditions are not suitable and materials are insufficient. And also it is seemed that teachers have problems because of students' age, duration, physical conditions and family. Suggestions in order to overcome the problems are; regulating the physical conditions, the arrangements that made according to the age differences among students, decreasing the duration of the program, taking the views of the teachers.